

Gegants i capgrossos de Folgueroles

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Plaça de Mossèn Cinto Verdaguer, 2
Emplaçament: En un dels magatzems municipals de l'Ajuntament de Folgueroles
Alçada: 551 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.9386
Longitud: 2.31849
UTM Est (X): 443505
UTM Nord (Y): 4643184

Classificació

Número de fitxa: 08083 - 197
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia: Col·lecció
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XX
Any: 1969
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Folgueroles

Fitxes associades:

[Festa Major de Folgueroles](#)

Autoria de la fitxa: Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dj., 07/04/2022 - 17:51

Descripció

Conjunt de figures format per una parella de gegants de grans dimensions i deu capgrossos. Els gegants s'anomenen Gentil (3,47m d'alçada i 43kg de pes) i Flordeneu (3,43m d'alçada i 41kg de pes), i representen els dos protagonistes del conegut poema *Canigó* del poeta Jacint Verdaguer. Ambdues figures foren construïdes amb cartró i van atabiades com a reis medievals, enjoiades i amb corones. Vesteixen robes de cotó estampades, amb l'escut i el nom de Folgueroles brodats al pit, i porten capes de vellut. Tenen una particularitat destacable, els seus cabells són naturals. En Gentil sosté una vara de comandament a la seva mà dreta i un pergami enrotllat a l'esquerra, mentre que la Flordeneu sosté un ramillet de flors silvestres amb la mà dreta i un mocador de puntes amb l'esquerra. En els cercaviles, aquests gegants van acompanyats de deu capgrossos ataviats amb les seves pròpies vestidures. Aquests capgrossos són la Vella, el Noi, la Noia, el Rialler, el Sec, el Gras, el Petit, la Bruixa, el Català i en Popeye.

Observacions:

El poema *Canigó*, de Jacint Verdaguer, transcorre al segle XI als Pirineus. El seu protagonista és en Gentil, fill del comte Tallaferro, que ha hagut de renunciar al seu amor per la pastora Griselda, després de ser armat cavaller a l'ermita de Sant Martí. Un dia, fent guàrdia al castell de Rial per evitar l'atac dels moros, el seu escuder li parla de les fades que habiten el Canigó, i el jove cavaller decideix anar-hi. Allà hi troba la que ell creu que és la seva estimada Griselda, tot i que en realitat es tracta de Flordeneu, la reina de les fades, que ha pres l'aparença de la pastora per seduir-lo. Durant l'absència d'en Gentil, els àrabs ataquen l'exèrcit cristià i el derroten. Quan Guifré, l'oncle del jove cavaller, el descobreix en braços de la Flordeneu, la ràbia i la ira s'apoderen d'ell i estimba el seu nebot muntanya avall. Mentre traslladen el cos d'en Gentil a l'ermita de Sant Martí, el seu pare venç els moros. Poc després, Guifré es penedeix del seu crim i, perdonat per Tallaferro, decideix fer-se monjo.

Història

Els gegants de Folgueroles foren dissenyats i construïts als tallers El ingenio, situats al barri gòtic de Barcelona. Van tenir un cost total de 78.819,80 pessetes (52.308,80 les va posar l'ajuntament i 26.510 van ser aportacions veïnals). Foren traslladats a Folgueroles per l'avi de can Manya, en Julio Morató i en Muntal, que era l'agutzil. El diumenge 14 de setembre de 1969, i dins dels actes de la festa major de Folgueroles, es va fer la seva presentació i corresponent casament, essent apadrinats pels srs. Bru de Sala (havien aportat 5000 pessetes del total recaptat pels folguerolencs).

Els primers portadors foren una colla de veïns del municipi, entre els que hi havia l'Angelino Casadevall. Només sortien per la festa major. Fins a mitjans de la dècada dels 80, els portadors foren en Ramon Verdaguer de cal Guarda i els germans Pere, Julio i Ramon Morató de can Dodes. Més tard va agafar el relleu un grup de jovent del poble, que els passejaven per la festa major i feien l'acompanyament de la processó de la Mare de Déu de la Damunt. Entre finals dels anys 80 i principis dels 90 es va crear la colla gegantera, que durant un temps van passejar la parella per diferents localitats d'arreu de Catalunya, participant en diferents trobades geganteres. Durant aquesta època es construïren diversos capgrossos que acompanyen la parella. Malgrat tot, la vida d'aquesta colla va ser efímera i va acabar per desaparèixer. Actualment, els gegants de Folgueroles surten per la festa major i acompanyen la imatge de la Mare de Déu de la Damunt durant la processó organitzada per la Germandat. Encara s'hi troba algun dels components de la colla dels anys 90. Actualment, la parella es guarda dins d'unes caixes de fusta, fetes a mida durant la dècada dels 90, en un dels magatzems municipals.

Bibliografia

ARUMÍ, Pilar; AUTET, Lluís; BOVER, M. Àngels; HOMES, Maria; HOMES, Rosa; MOLIST, Bernat; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; SELLABONA, Cesca (2021). *Folgueroles, batecs d'un poble. Història gràfica del darrer segle*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, p. 156-158.

Font: informació i imatges del sr. Albert Teixidó.

ROVIRÓ I ALEMANY, Xavier (2014). “En Gentil i la Flordeneu: els gegants de Folgueroles”. *Festa Major de Folgueroles 2014*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles.

